

oligolectic. They forage on *other* plants during scarcity. The males are less particular than the females when it comes to foraging. When colonies are close together and they forage on other plants, this can lead to confusion for an entomologist.

Literatuur

- Bischoff, I., 2005. Zur Bionomie und Pollenpräferenz von *Colletes halophilus* (Verhoeff) (Apidae Hymenoptera aculeata). - Symposium *Colletes halophilus* & *Epeolus tarsalis* ssp *rozenburgensis*, Emmadorp
- Bischoff, I, E. Eckelt & M. Kuhlmann, 2005. On the biology of the ivy-bee *Colletes bederae* Schmidt & Westrich, 1993 (Hymenoptera, Apidae). - Bonner zoologische Beitrage 53: 27-36.
- Brouwer, R., 2005. *Colletes halophilus* and *Aster trifolium*. Food plant of males and females of *Colletes halophilus*. - Symposium *Colletes halophilus* & *Epeolus tarsalis* ssp *rozenburgensis*, Emmadorp
- Guichard, K.M., 1974. *Colletes halophilus* Verhoeff (Hym., Apidae) and its *Epeolus* parasite at Swanscombe in Kent, with a key to the British species of *Colletes* Latreille. - Entomologist's Gazette 25: 195-200.
- Mayet, V., 1875. Mémoire sur les moers et metamorphoses d'une nouvelle espèce de Coléoptère de la famille des Vésicants, le *Sitaris colletis*. - Annales de la Société Entomologique de France 5: 64-92.
- Villemant, C., 2001. Les coléoptères Méloïdés cleptoparasites de nids d'abeilles solitaires. - Insectes 121: 7-10.

Xenos vesparum komt hogerop

Jan Smit & John T. Smit

In 2005 werd de soort *Xenos vesparum* (Strepsiptera) nieuw gemeld voor de Nederlandse fauna (Smit & Smit 2005). Dit naar aanleiding van een vondst van deze endoparasiet in een vrouwtje van *Polistes dominulus* in Zuid-Limburg. In dat artikel wordt de levenswijze van de meeste soorten Strepsiptera uit ons land behandeld.

In de daaropvolgende jaren kwamen er bij EIS-Nederland meer meldingen binnen van vondsten van *Xenos vesparum*. Al deze waarnemingen werden echter gedaan in Zuid-Limburg (zie figuur 1). We kunnen op basis van de waarnemingen rustig concluderen dat

deze soort zich in het zuiden van ons land gesetteld heeft.

Sinds eind 2003 woont de eerste auteur in Duiven en meteen het daarop volgende vliegseizoen werd daar in de tuin *Polistes dominulus* gevonden. Soms wel 10 exemplaren tegelijk, met als (voorlopig) hoogtepunt in begin augustus van dit jaar met meer dan 20 exemplaren op de bloeiende venkel. Hierbij bevonden zich zowel mannetjes als vrouwtjes. Deze veldwesp is zich de laatste jaren aan het uitbreiden, zowel in ons land als in Duitsland (Smit 2003).

Op 5 juli van dit jaar zat er 's ochtends een *Polistes*-vrouwtje op een blad van de laurierkers. Ze zat lekker in de zon zich op te warmen. Het achterlijf zag er echter nogal bobbelig uit (figuur 2), wat meestal duidt

Figuur 1. Waarnemingen van *Xenos vesparum* in Nederland. Bron databank EIS-Nederland.

op parasitering door *Xenos*. Het dier is gevangen en in het achterlijf bleek zich een pop te bevinden van een mannetje van *Xenos vesparum*. Vanwege het vertrek op de volgende ochtend voor een vakantie van enkele weken, was het niet mogelijk het dier levend te bewaren, om te proberen dit mannetje uit te kweken. Dit exemplaar uit Duiven (Ac. 197.8-440.6) was op dat moment de eerste melding in ons land van *Xenos vesparum* buiten Zuid-Limburg. Tevens was dit een flinke stap noordelijk in ons land voor deze soort.

Op 16 augustus van dit jaar vond de tweede auteur een tweetal geparasiteerde *Polistes*-sen bij Maasbracht, bij de Clauscentrale (Ac. 191.2-315.5). Het betrof twee mannetjes van *Polistes dominulus*, met in beiden een mannetje van *Xenos*.

Figuur 2. Mannetje van *Polistes dominulus* geparasiteerd door een mannetje van *Xenos vesparum*, die echter al uitgevlogen is. (Foto: J.T. Smit).

Deze waarnemingen vormen een eerste stap tussen de populatie in Zuid-Limburg en de vondst in Duiven.

Het is echter zaak te blijven letten op geparasiteerde veldwespen, en de waarnemingen door te geven aan EIS-Nederland. Want des te meer meldingen er binnen komen, des te beter kunnen we de voortgang van deze soort in ons land volgen.

Summary

Xenos vesparum, an endoparasite of wasps of the genus *Polistes*, has been found in Zuid-Limburg since 2005. But in 2008 this strepsipteran was also found in Midden-Limburg and in Gelderland. This means that this species is advancing northwards.

Literatuur

- Smit, J., 2003. De veldwespen *Polistes dominulus* en *P. biglumis* rukken op in Nederland (Hymenoptera: Vespidae). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 18: 81-88.
- Smit, J.T. & J. Smit, 2005. De waaivleugeligen (Strepsiptera) van Nederland. – Entomologische Berichten Amsterdam 65(2): 43-51.

Malaiseval geeft ander bijenbeeld op Texel

Erik van der Spek

Anderhalf jaar lang werken met een malaiseval geeft mij voorlopig een ander beeld van het voorkomen van een aantal soorten bijen op Texel. Soorten die op basis van de traditionele netvangsten nauwelijks worden waargenomen blijken veel algemener voor te komen. De malaiseval heeft in deze periode

afwisselend gestaan in de boomgaard en aan de rand van duinheide in de Korverskooi en in een natte duinvallei in De Muy.

Vier soorten bijen werden op alle drie de locaties vaker waargenomen dan ik op basis van andere waarnemingsmethoden zou verwachten:

Hoplitis leucomelana werd via deze methode voor het eerst op Texel vastgesteld.

De netvangsten vonden verspreid over heel Texel en over een veel langere periode plaats. Of er ook soorten zijn die zich juist slecht in een malaiseval laten vangen durf ik niet te zeggen, maar oppervlakkig gezien lijkt dit niet het geval te zijn.

Soort	malaiseval	netvangst
<i>Anthophora furcata</i>	13	4
<i>Hoplitis leucomelana</i>	8	3
<i>Hylaeus confusus</i>	21	6
<i>Hylaeus gibbus</i>	34	8

Bij de wespen, waarvan ik er nog veel moet determineren lijkt dit verschijnsel niet op te treden. Wel vang ik relatief veel goudwespen iets wat ook genoemd wordt in de 'Bijen en wespen in Zeeland' (Calle & Jacobuss 2008).

Nadeel van een malaiseval als het alleen gaat om zicht te krijgen op de verspreiding van bijen is dat hier voor wel erg veel andere soorten moeten sneuvelen, gelukkig lukt het om via het ZMA veel hiervan bij geïnteresseerden onder te brengen.

Summary

We have been able to collect bees that are somewhat